

Konkurs Przedmiotowy z Geografii

dla uczniów szkół podstawowych województwa kujawsko – pomorskiego

Etap szkolny – 7 listopada 2023 r.

Kod ucznia: _____

Instrukcja dla ucznia

Zanim przystąpisz do rozwiązywania testu, przeczytaj poniższą instrukcję.

1. Wpisz w wyznaczonym miejscu powyżej swój kod ustalony przez Komisję Konkursową. Nie wpisuj swojego imienia i nazwiska.
2. Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy twój zestaw jest kompletny. Niniejszy arkusz testowy zawiera **10 stron i składa się z 18 zadań**. Jeżeli zauważysz jakiegokolwiek braki lub błędy w druku zgłoś ten fakt szkolnej komisji konkursowej.
3. Przeczytaj uważnie i ze zrozumieniem polecenia zadań.
4. Odpowiedzi zapisuj długopisem z czarnym lub niebieskim tuszem.
5. Dbaj o czytelność pisma.
6. Nie używaj korektora. Jeżeli się pomylisz, błędną odpowiedź otocz kółkiem i ponownie udziel poprawnej odpowiedzi. Oceniane będą tylko odpowiedzi, które zostały wpisane zgodnie z poleceniem i umieszczone w miejscu do tego przeznaczonym.
7. W trakcie konkursu obowiązuje zakaz korzystania z urządzeń telekomunikacyjnych.
8. Całkowity czas na wykonanie testu wynosi **60 minut**. **Po zapoznaniu się z instrukcją zostanie podany faktyczny czas rozpoczęcia i zakończenia pracy z arkuszem.**
9. Przy każdym zadaniu podano liczbę punktów, którą można uzyskać.

Zadanie 1. (0 – 6 p.)

Rozwiąż krzyżówkę.

1.				Z		
2.				I		
3.				E		
4.				M		
5.				I		
6.				A		

1. Ciało niebieskie świecące własnym światłem.
2. Droga, po której porusza się Ziemia.
3. Kosmiczne okruchy skalne.
4. Ciało niebieskie z „warkoczem”.
5. Naturalny satelita.
6. Ciała niebieskie krążące wokół Słońca.

Zadanie 2. (0 – 2 p.)

Na podstawie: Internet, Grafika

A – Zaznacz strzałką na równiku kierunek obrotu Ziemi wokół własnej osi.

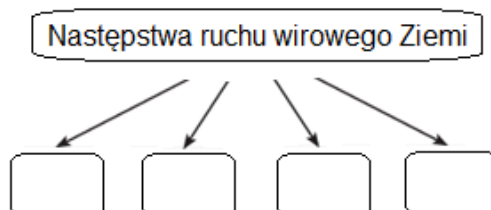
B – Zakreskuj na mapie cały obszar, który spełnia oba poniższe warunki:

1. Słońce przynajmniej raz w roku góruje w zenicie.
2. W pogodną noc można obserwować Gwiazdę Polarną.

Zadanie 3. (0 – 4 p.)

Z podanych określ wybij te, które opisują następstwa ruchu wirowego (obrotowego) Ziemi. Uzupełnij schemat, wpisz odpowiednie cyfry.

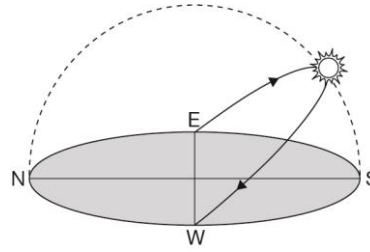
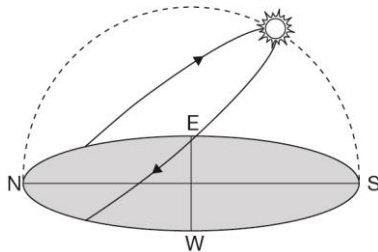
1. Istnienie siły Coriolisa.	6. Występowanie roku przestępnego.
2. Następstwo dnia i nocy.	7. Występowanie astronomicznych pór roku.
3. Zmienna długość trwania dnia.	8. Zmiana miejsca wschodu i zachodu Słońca.
4. Występowanie nocy polarnej.	9. Zmiana wysokości górowania Słońca.
5. Pozorny ruch Słońca po niebie.	10. Konieczność liczenia czasu, strefy czasowe.

Zadanie 4. (0 – 2 p.)

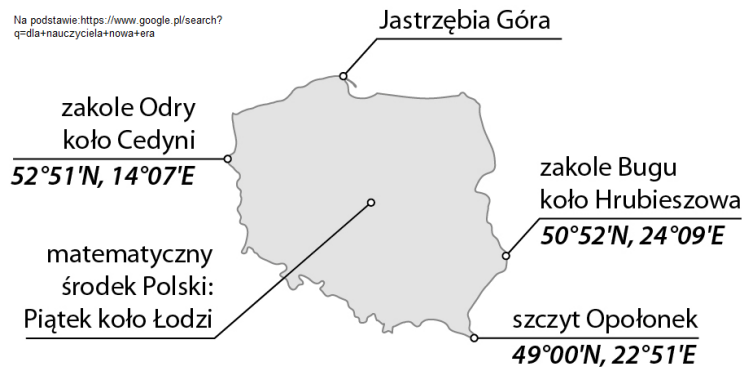
Rysunki przedstawiają pozorną drogę Słońca nad horyzontem w wybranych dniach roku. Rozpoznaj i zapisz pod każdym rysunkiem nazwy kończących się kalendarzowych pór roku w Polsce.

Na podstawie: Internet, Grafika

Zadanie 5. (0 – 3 p.)

Schemat przedstawia wybrane informacje dotyczące położenia Polski.

A – Wybierz odpowiedź A lub B i jej uzupełnienie 1 lub 2.

Na podstawie informacji zawartych na schemacie można obliczyć rozciągłość:

A	południkową	Polski, w następstwie której	1	letni dzień nad Bałtykiem trwa o 40 minut dłużej niż w Bieszczadach.
B	równoleżnikową		2	różnica czasu słonecznego między Cedynią a Hrubieszowem wynosi ok. 40 minut.

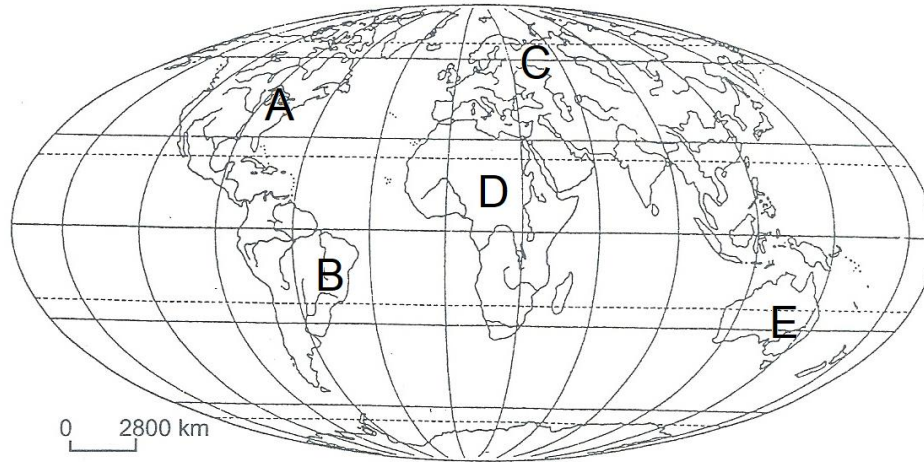
B – Oblicz, na jakiej wysokości góruje Słońce na południowym krańcu Polski w dniu równonocy jesiennej.

Odpowiedź: .....

Zadanie 8. (0 – 13 p.)

Na mapie literami A – E zaznaczono położenie wybranych obiektów geograficznych.

A – Zapisz nazwy własne obiektów geograficznych według kryteriów.

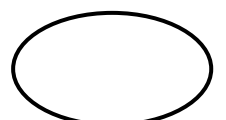
- A – Góry .....
- B – Wyżyna .....
- C – Nizina .....
- D – Kotlina .....
- E – Kraina .....

B – Uzupełnij luki w tekście nazwami własnymi oceanów.

Europę od Afryki oddziela Morze Śródziemne, które jest częścią Oceanu ..... Południowe wybrzeża Azji i zachodnie wybrzeża Australii oblewają wody Oceanu ..... Cieśnina Beringa łączy największy na świecie ocean z Oceanem ..... Cały obszar Oceanu ..... znajduje się na półkuli południowej.

C – Skreśl odpowiednią część pogrubionego tekstu tak, aby poniższe zdania były prawdziwe.

- Morze **Czarne / Czerwone** oddziela Afrykę od Azji.
- Cieśnina **Magellana / Drake’a** oddziela Amerykę Południową od Antarktydy.
- Amerykę Północną od Ameryki Południowej oddziela Kanał **Panamski /Sueski**.
- Umowna granica między Europą i Azją biegnie wschodnim podnóżem **Uralu / Kaukazu**.

Zadanie 9. (0 – 2 p.)

Z każdego zestawu nazw geograficznych wybierz jedną, która nie spełnia kryterium przyporządkowania. Podkreśl ją i wyjaśnij, dlaczego nie pasuje do pozostałych.

- Dekan, Karakorum, Środkowosyberyjska, Tybet

Wyjaśnienie: .....

- Amazonki, Gujańska, Orinoko, La Platy

Wyjaśnienie: .....

Zadanie 10. (0 – 2 p.)

Uzasadnij twierdzenie, że oba poniższe zdjęcia zostały błędnie podpisane.

Na podstawie: Internet, Grafika

Krajobraz Arktyki

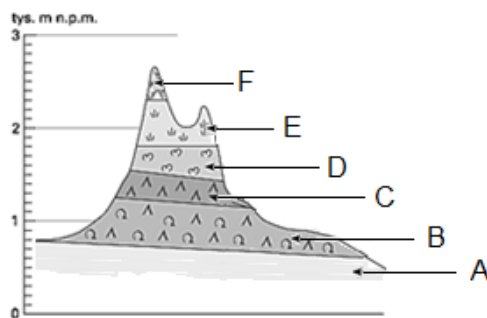

Krajobraz tundry

Odpowiedź: .....
.....
.....

Zadanie 11. (0 – 1 p.)

Na schemacie litrami A – F oznaczono kolejne piętra roślinności w Tatrach. Uporządkuj podane nazwy pięter roślinnych od najniższego do najwyższego, obok nazwy wpisz literę.

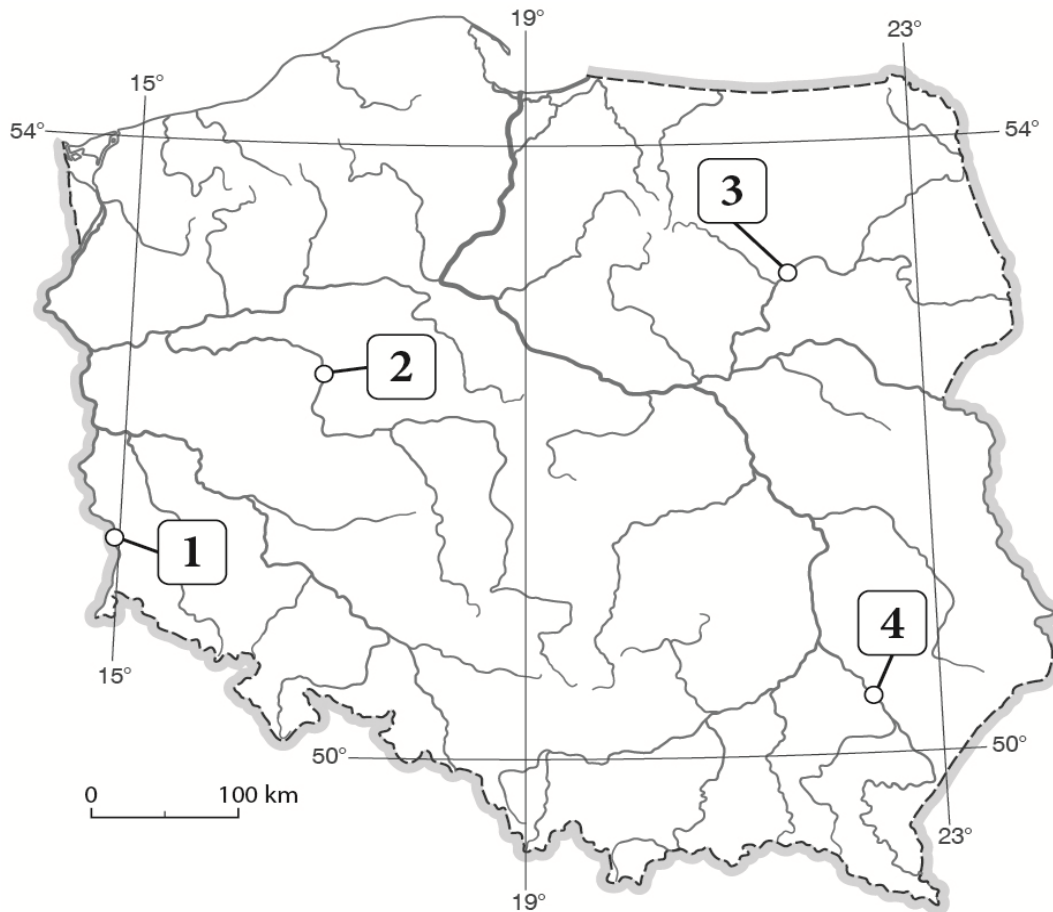
Na podstawie: <http://ms.wsipnet.pl/index.php/>

- ..... - hale
- ..... - kosodrzewina
- ..... - pogórze
- ..... - regiel dolny
- ..... - regiel górny
- ..... - turnie

Zadanie 12. (0 – 4 p.)

Na mapie cyframi 1 – 4 wyróżniono wybrane rzeki.

Źródło: www.dlanauczyciela.pl

A – Wybierz zestaw, w którym cyfry na mapie wskazują poprawną lokalizację rzek.

- A – 1 – Odra, 2 – Noteć, 3 – Bug, 4 – San
- B – 1 – Bóbr, 2 – Odra, 3 – Biebrza, 4 – Wieprz
- C – 1 – Nysa Łużycka, 2 – Warta, 3 – Narew, 4 – San
- D – 1 – Warta, 2 – Nysa Kłodzka, 3 – Bug, 4 – Dunajec

B – Podpisz na mapie dwa wybrane lewe dopływy Wisły.

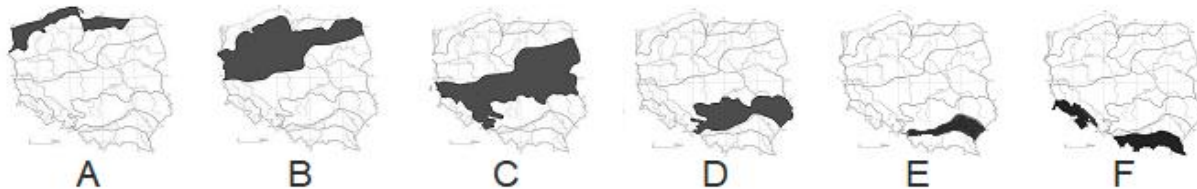
C – Wybierz zestaw, w którym poprawnie zamieniono podziałkę liniową mapy na skalę mianowaną i liczbową.

A – 1 cm – 50 km, 1: 500 000	B – 1 cm – 100 km, 1: 10 000 000
C – 1 cm – 50 km, 1: 5 000 000	D – 1 cm – 100 km, 1: 100 000 000

Zadanie 13. (0 – 6 p.)

Na mapach A - F wyróżniono pasy rzeźby. Do każdego obiektu geograficznego przyporządkuj pas rzeźby, w którym dany obiekt jest położony.

Na podstawie: Internet, Grafika

1.	Delta Wisły	A.	B.	C.	D.	E.	F.
2.	Jaskinia „Raj”	A.	B.	C.	D.	E.	F.
3.	Puszcza Kampinoska	A.	B.	C.	D.	E.	F.
4.	Pradolina Toruńsko - Eberswaldzka	A.	B.	C.	D.	E.	F.
5.	Przełomowa dolina Dunajca	A.	B.	C.	D.	E.	F.
6.	Wzgórze morenowe – Wieżyca	A.	B.	C.	D.	E.	F.

Zadanie 14. (0 – 6 p.)

Na zdjęciach 1 - 3 przedstawiono wybrane miejsca w Polsce z charakterystycznymi dla nich formami terenu. Przyporządkuj do każdego zdjęcia krainę geograficzną i jeden proces, który kształtował przedstawiony krajobraz. Uzupełnij tabelę.

Procesy: abrazja, akumulacja fal morskich, erozja lodowca, erozja wiatru, krasowienie.

Krainy geograficzne: Góry Świętokrzyskie, Pobrzeże Gdańskie, Pojezierze Mazurskie, Tatry Wysokie, Wyżyna Krakowsko-Częstochowska, Wyżyna Śląska.

<https://pl.wikipedia.org/>

Zdjęcie 1

Zdjęcie 2

Zdjęcie 3

Nr zdjęcia	Proces	Kraina geograficzna
1		
2		
3		

Zadanie 15. (0 – 5 p.)

Skreśl odpowiednią część pogrubionego tekstu tak, aby poniższe zdania opisywały Wyżynę Lubelską.

W pasie Wyżyn Polskich, na **zachód / wschód** od doliny Wisły, znajduje się Wyżyna Lubelska. Na obszarach pokrytych lessem (skałą kruchą o żółtawoszarej barwie) wody opadowe wyrzeźbiły piękne **wąwozy / jaskinie**. Na lessach utworzyły się też bardzo żyzne **bielice / czarnoziemy**, dlatego uprawia się tam dużo **pszenicy / ziemniaków**. Na polach często spotyka się uprawy buraków cukrowych oraz tytoniu i chmielu. Turyści chętnie odwiedzają Kazimierz Dolny i zabytkowy **Zamość / Sandomierz**.

Zadanie 16. (0 – 4 p.)

Zdjęcia przedstawiają wybrane atrakcje z wycieczki szkolnej. Oceń każde dokończenie zdania. Wybierz tak lub nie.

Źródło: <https://pl.wikipedia.org/>

Na podstawie pamiątkowych zdjęć można stwierdzić, że uczniowie:

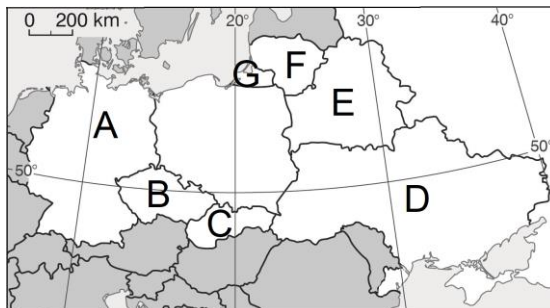
Zwiedzali stolicę i największe miasto w naszym kraju.	Tak	Nie
Przebywali na Nizinie Wielkopolskiej.	Tak	Nie
Podziwiali obiekt wpisany na Listę światowego dziedzictwa UNESCO.	Tak	Nie
Obserwowali krajobraz antropogeniczny.	Tak	Nie

Zadanie 17. (0 – 3 p.)

Na mapie literami A – G oznaczono państwa sąsiadujące z Polską. Na podstawie opisu rozpoznaj państwo i uzupełnij tabelę.

Na podstawie: Internet, Grafika

Opis	Państwo	Nr na mapie
Kraj ten osiągnął wysoki poziom rozwoju gospodarczego dzięki przemysłowi. Postawą jego rozwoju było górnictwo w Zagłębiu Ruhry. Obecnie najważniejszą rolę odgrywa przetwórstwo przemysłowe, m. in. produkcja samochodów.		
W tym kraju intensywnie rozwijają się usługi turystyczne. Sprzyja temu przewaga terenów górskich, wchodzących w skład łańcucha Karpat i obecność wód termalnych.		
Ten kraj zasobny jest w surowce mineralne i żyzne gleby, ale na jego gospodarce negatywnie odbijają się konflikty i działania wojenne. Wiele zakładów przemysłowych i terenów rolniczych zostało zniszczonych.		

Zadanie 18. (0 – 3 p.)

Dokończ zdanie.

Wybierz odpowiedź A, B lub C i jej uzupełnienie 1, 2 lub 3 oraz rozwinięcie a, b lub c.

Turyści z Grodna zwiedzali Hradczany położone nad Wełtawą, czyli mieszkańcy

A	Białorusi,	zwiedzali	1	Pragę,	stolicę	a	Słowacji.
B	Litwy,		2	Bratysławę,		b	Czech.
C	Ukrainy,		3	Mińsk,		c	Litwy.

Brudnopis